

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se ne prekrivajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Carigrad 13. januarja. Ruski odgovor zavoljo premirja je prišel. Ministerski svet je skupaj stopil, da preudari in sklepa o njem.

Odesa 12. januarja. Dva turška monitorja sta bombardirala včeraj Evpatorijo. Zvečer pa sta bombardovanje popustila in odšla proti severo-zapadu, ker so ju nekateri streli iz naših baterij dobro zadeli.

Peterburg 13. januarja. Veliki knez Nikolaj je bil v Gabrovu navdušeno sprejet.

Gabrovo 11. januarja. Oficijalno. Turki so zapustili Giopsko dolino, ruska kolona je zasela Klisuro.

Selvi 11. januarja. Predstraže Gurkove so priborile Mečko, Peikern in Ihtiman, izguba mala.

Tiflis 12. januarja. Oficijalno. V boji pri Baiburtu so bili Turki tepeni. Od 9. jan. je Erzerum popolnoma blokiran.

Malta 13. januarja. Na telegrafičen ukaz iz Londona se pelje admiral Horaby s štabom na ladiji „Sultan“ v Levante. Kmalu pojdejo tja še druge vojne ladije.

Rim 13. januarja. Nadvojvoda Rainer je sem prišel, bil sprejet od princa Carignanskega in od ministrov na kolo-dvoru. Pogreb bo 17. t. m. Kralj Humbert je ukazal pokopati Viktor Emanuela v panteonski cerkvi v Rimu.

London 12. januarja. Sulejman-paša je baje porti telegrafiral, da Rusov ne more več zadrževati, če se premirje ne naredi, bodo v petih dneh pred Adrianopoljem.

Vojska.

Prijatelji Turčije so obupali. Zdaj svetuje svojo varovanki porti, naj naredi mir za vsako ceno! Silna zadnja ruska zmaga, h katerej ste se pridružili še črnogorska in srbska, naredila je splošen paničen strah mej pravimi in prostovoljnimi Turki.

Kakor se iz Svištova „Pr.“ brzojavlja, ujeli so Rusi pri Šibki 28.000 mož, 1000 konj, priplenili 12 možnarjev, 12 težkih trdnjavijskih kanonov, 80 poljskih kanonov, 1200 kovčegov streliva in 200 voz. — Cela zgornja Tundža je v ruskih rokah.

Črnogorci pod vodstvom Božo Petrovića so marširali proti Skadru.

Dogovor o predaji Niša, katera se je izvršila mej srbskim polkovnikom Lješaninom ter obema turškima poveljnikoma Halil-pašo in Rašid-pašo glasi se: „Halil-paša in Rašid-paša izročujeta knezu srbskemu trdnjavo in mesto Niš z vsemi kanoni, municijo in vojnimi orodjem, ki je ondi. Vsi turški vojaki morajo orožje odložiti, a se ne bodo smatrali za ujetnike, nego se imajo odvesti preko mej srbskih operacij ter spustiti na svobodo. Oficirji obdrže svoje sablje. Z ozira na mir in varnost v mestu, imajo prebivalci, mohamedani in kristijani, orožje odložiti, katero se jim bode pozneje neškodovano zopet vrnilo. Knez srbski jamči vsakemu za varnost njegovega življenja, časti in lastnine. Onim mestjanom, ki se želé izseliti, dadé se olajšanja. V znamenje spoštovanja junaštva turške obrambene vojske ne pušča knez srbski jedino oficirjem, nego tudi imenitnejšim mestjanom orožje, katero nosijo v mirnih časih. Vsak turški bataljon ima posamezen odložiti

svoje orožje pred poveljnikom srbske vojske.“

— Srbi so priplenili v Nišu okolo 150 kanonov preko 20.000 pušek ostraguš, ki so ležale v ondotnej zalogi. Vojska srbska, ki je sedaj tukaj svojo nalogo tako izvrstno opravila, delovala bode proti Novemu pazaru Sjenici in Prištini.

Kar se tiče mnogih usmrtenj in mučenj Rusov, katere so Turki v Plevni bili ujeli, pričelo se je in se pridno nadaljuje preiskavanje, v katerem bode tudi Osman-paša z vsemi višjimi oficirji zaslišan. Ruski vojaški krogi se zelo srde nad temi zločinstvi in nevolja do turških rabljev z dnem raste; zatorej nij misliti, da bi se milostivo ravnalo s temi okrutniki, kateri tega tudi nikakor ne zaslužijo. Takova vojna sodišča so tudi v nemško-francoske vojski obsojevala divjosti francoskih iregularnih vojnih krdel. Kakor onim nijso prizanašali, tako bodo tudi v Rusiji pred sodbo postavili Čerkeze, Bašibozuke in Cejbeke; kajti vojake, katere vodi sam car na bojišče ter jim zapovedujejo najodličnejši principi carskega rodu, deleč z njimi vse težave in nevarnosti, ne gre puščati, da bi jih turška regularna ali iregularna krdela zavrtno morila in pobijala, osobito tudi iz razloga, ker so se Rusi vedno strogo držali človekoljubnih zahtev genfske konvencije ter so jih vestno izpolnjevali.

Mnogoštevilni turški ujetniki, kateri se, navzlic mrazu in epidemičnim boleznim, vedno množé, bodo za Rusijo kmalu draga nadloga, kakor so bili ubegli Bošnjaki za Avstrijo. A turški ujetniki nehté majhene podpore, nego njim se mora dajati poštena hrana in stanovanje ter so se Rusi ob enem zavzeli, dajati vsem oficirjem in pašam pri-

Listek.

Črna gora.

(Spisal Gladstone, poslovenil A. K.)

(Dalje.)

Našteto služi v dovoljno označenje črnogorske zgodovine. Prostor ne dopušča, da bi se dalje časa mudili pri enej iz zanimivih zgodovinskih prikaznij, pri samozvancu (Usurpator) Štefanu Malem, kateri je živel nekoliko let mej gorci pod imenom ruskega carja Petra III. in jih je začel polagoma podvržati svojemu vplivu. Porti je bila ta okolnost, seveda, nov povod k vojni. Leta 1768 je zopet sledil vpad v Črno goro: turško armado cenijo eni na 67.000, drugi na 100.000, a drugi na 180.000 ljudij. Črnogorcev, kakor vselej, je bilo pripravljenih 10 do 12 tisoč mož, a Benečani so iz strahu pred Porto prepovedali uvoz vojne priprave v Črno goro. Končni pogin je resno grozil v tem času Črnej

gori. Taka sila je bila, da se je patrona prodajala po zlatu. Kar napade enkrat 500 mož turško divizijo, pobijejo jo in zajamejo cenjen dobiček — zalogo smodnika. Od te minute jih mine ves strah. Pred dnevom napadejo Črnogorci zedinjene vojske rumelskih paš z juga in bosniških s severa. Zopet se je zgodil neverjeten poboj: ubitih je bilo 20.000 Turkov s tri tisoč konjice, odvzeto neznansko veliko zmagoslavnih znamenj in dobljenih zastav, orožja, živeža in streljiva. Tako so grozni morski valovi obdali od vseh stranij to pečino vere in svobode, a razbivši se ob njo, so se zopet razpršili. Afflavit Dominus ac dissipantur.

Leta 1782 je nastopil vladika Peter, katerega so njegovi rojaki iz čuvstva pobožnosti do njegovega spomina nazvali Petra Svetega. Marmon, koji si nij malo prizadeval, da si brezuspešno, da bi ga pridobil, bodi si s hlimbo ali grožnjo, govori o njem tako-le: „Ta vladika, krasen možak, okrog 50. let,

znamenitega uma, se je odlikoval po nenavadnej dostojnosti in blagorodnosti v društvu. Njegova ustanovljena in določna veljavnost v njegovem kraju nij bila znatna, a sila npravnstvene njegove moči je bila brezmejnja.“ Kot škof, upravnik, zakonodajalec in vojni načelnik je on srečno vodil svojo deželo črez 48 let skoro neprestane borbe. Do njega, a deloma tudi za njim, se je uprava v Črnej gori vršila v takem redu, kakor na Grškem v heroičnej dobi. Višji duhoven je bil tudi glava vlade in sodnik in vojni zapovedovalec; on je stal na čelu zbora, ki nij bil sestavljen iz zastopnikov, ampak iz vsega naroda, in določbe tega zbora so vezale narod kot postav. Ta zbor se je nahajal pod milim nebom in ko se je vzdignil prevelik šum, pozvonilo je v sosednjem zvoniku, da se je ustanovil red. Tukaj je 1796. leta vladika v prvič razglasil „Postave za Črno goro“, kajti do tačas se je vse upravljalo le po ustnem izročilu in veljavnosti. V 1798. letu je on imenoval pravilno

merne vojaške plače in boste ter razcapane branitelje Karsa in Plevne obleči v pošteno vojaško obleko. Ko je ujeta posadka plevensko mraz na potu v Rusijo umanjšal, tu so jeli Angleži kričati in kazati svojo jezo, da niso oblegovalci ruski pri Plevni priskrbeli si kacic 80.000 kožuhov in druge obleke, s katero bi v cunje oblečene Turke branili pred mrazom. Takovšnim zahtevam turkofilne človekoljubnosti, katere so terjali od Rusov, seveda niso mogli zadovoljiti zmagovalci, dasi so gotovo želeli.

Kandidatje za slovensko maribor-bor okolico.

[Izv. dop.]

Česar dozdej nismo hoteli in nismo mogli verjeti, akoravno se je uže nekaj enakega dalje časa šepetalo, o tem moramo sedaj prepričani biti, ker prinaša glasilo naših nasprotnikov, „Tagespost“, dopis iz slovenske Bistrice, govoreč ob istem predmetu. Gospod c. kr. okrajni glavar mariborski, Seeder, šel je mej kandidate, in sicer ob enem s Seidlom, bivšim Brandstetterjevim prijateljem in tovarišem. Predrznost in debela koža Seidlova je znana in pričakovati je bilo, da se bode zopet kot kandidat nam Slovencem ponujal, čeravno ve, ka smo marali in še zdaj za njega toliko maramo, kakor za Brandstetterja. Gotovo bolje bi storil g. Seidl, ko bi vsako kandidaturo mej nami popustil ter bi se podal v privatno življenje, katero bi njegov bivši prijatelj in zaveznik z njim delil.

Za nas Slovence sta si namreč obadva priborila tolike zasluge, ka jim iz srca voščimo na svoje stroške mirno življenje v starosti.

Celo druga je z g. Seederjem, kateri je stopil prvokrat kot kandidat pred nas Slovence, akoravno so bile uže večkrat v Mariboru za nas volitve, za časa njegovega bivanja v tem mestu. Prvokrat, a v družbi g. Seidla, stopa g. Seeder v kandidaturo!

Kako neki pridemo Slovenci do te dvojice? a kaj hočemo z njo začeti. — Kako se njej nasproti pri volitvah držati in vesti? Kandidatura teh dveh gospodov je rezultat sledečega preudarka iz taborja naših protivnikov na političnem polji: Vede, ka bi v mariborskej okolici edino le s priljubljeno in uplivno osebo zmagati mogli, če je kaj takega še sploh mogoče,

segnili so po g. c. kr. okrajnem glavarju ter mu pridjali kot varovanca g. Seidla. V vprašanje, ali kandidira g. Seeder iz lastne inicijative, ali naprošen od ustavoverne stranke, ali na čegavo „željo“, ne bomo se spuščali takrat in pri tej priložnosti. Dosti važneje je za nas politično veroizpovedanje naših dveh poslancev „in spe“. Ono g. Seidla je kratko in priprosto; tudi nikomur mej nami nij več neznano. Mož nij sin našega slovenskega naroda, on nasprotuje namreč vedno in odločno težnjam in prizadevanju našega naroda. In vendar hoče naš narod v štajerskem deželnem zboru zastopati!? Bog nas obvaruj takih zastopnikov in glasovi volilcev pokažejo naj jim pot tja, kamor slišijo — v pokoj ali kam mej volilce druge narodnosti. G. Seeder je c. kr. uradnik in kot tak moral je stati dozdej nad strankami. Postavno nij smel kratiti pravic, niti Nemcev, niti Slovencev. Znano pa je tudi nam Slovencem, ka je g. Seeder kot uradnik odvisen, kakor pri uradnikih sploh drugače biti ne more. Podložen mora svojim gospodarjem biti v vsem. Gospod Seeder je sicer okrajni glavar mariborski, toda kot tak poslušati mora na povelja c. kr. namestnije, ministerstva itd.

Prva terjatev pa, katero stavimo — in tudi staviti moramo do naših bodočih zastopnikov v deželnem in državnem zboru je, da so popolnem neodvisni možje. Le neodvisni možje morejo se brez strahu za naše pravice potegovati. Naši poslanci morajo tem bolje biti popolnem neodvisni možje, ker imajo naglašati in zagovarjati naše interese in terjatve, narodno pravo. In kako pa hoče neki g. Seeder to storiti? Poslanci se tudi ne volijo, ka bi molčali, kadar nij „varno“ govoriti, ali da glasujejo celo proti volji svojih volilcev.

V tem obziru moramo se tedaj tudi mi Slovenci po Nemcih ravnati, posebno, ker potrebujemo povsodi, pred vsem pa v deželnem in državnem zboru, neustrašljivih in popolnem neodvisnih zagovornikov in zastopnikov.

In to je glavni uzrok, zakaj da Slovenci ne moremo g. Seederja, niti samega, niti v družbi z g. Seidlom, voliti za svojega poslanca.

Drug uzrok, iz katerega nasprotujemo kandidaturi g. Seederja, je ta, ka tudi nij naše gore list, ka nij našega mesa in krvi. On je Nemec in kot takega ga mi spoštujemo. Naravno pa je, ka svoji držijo k svojim, ka

so si bratje in sinovi ene matere vedno bližji od sosedov in prijateljev. Tudi v tem obziru moramo Nemce posnemati, kateri ne nastavljajo po svojih volilnih okrajih Slovencev, Magjarov ali Francozev za kandidate.

Oni sežejo le po možeh, ki so mej narodom nemškim rojeni, odgojeni, kateri so mej njim živeči in delujoči, kateri razumevajo domač jezik in poznajo potrebe naroda.

Hrvati

imajo zaznamovati nov velik neuspeh svoje po revidiranej nagodbi tako skromne in ponižne in diplomatizujoče politike. Na svojo adresu, v kateri so zahtevali pridruženje Dalmacije in vojne granice, dobili so odgovor od kralja, v katerem se za zdaj odbija izpolnjenje teh želja.

Kraljevski odpis „velemožam, dostojanstvenikom i zastupnikom na saboru“ javlja mej drugim sledeče:

„Dočim se uslied toga Mi, nakon sve-strana i savjestna izpitivanja rečene preporke predstavlke, rado podlažemo trudu, izdati Vam oviem Naš premilostivi kraljevski odgovor, smatramo, da što se prije svega tiče spojenja kraljevine Naše Dalmacije s Našimi kraljevinami Hrvatskom i Slavonijom, moramo izjaviti, da se radi mnogih istom riešit se imajućih predbežnih pitanja, usiljeni nalazimo, za sada odkloniti dalnje pretresivanje toga pitanja.

„Koliko smo god nadalje spremno priznali, pak i opet priznajemo, da sadanje područje razriešene hrvatsko slavonske vojničke Krajine, sačinjava cjeloviti dio Naših kraljevina Hrvatske i Slavonije, ter da je Naša odlučna volja, da se spojenje toga područja s rečenimi kraljevinami Našimi u danom času izvede, žalimo ništa nemanje, što Vam očitovati moramo, da Nam obzir na nužni, to spojenje pripravljajući prelaz nedopušta, Vašim na isto spojenje smierajućim željam sada udovoljiti, niti u obće sada već tomu vrijeme opredieliti, ter da od zasvjedočene toliko puta patriotične uvidjavnosti i podaničke odanosti Vaše što stalnije očekujemo, da će viernoti Vaše opredieljenje toga vremena Našoj oštinskoj brizi i Našemu kraljevskomu razsudjenju spokojno prepustiti.“

Zastopnik Mrazović je nasvetoval, naj se ta kraljevski odpis izroči istemu odboru, ki

razdeljene sodnike in v 1803. letu je izdal dopolnitev k zakoniku. V 19. veku se je Črna gora sploh jela obračati k obrazovanju, stvar, ki je neobhodno potrebna za narod, čigar vse življenje v teku desetih kolen nij obstalo v drugem, kot v vednej borbi na življenje in smrt z divjim Turkom. Od Petrovega časa nij bilo uže nič slišati o „baradžih“.

Naj sledi prost in ginljiv opis smrti tega vladike. „Bil je tih večer 18. oktobra 1830. leta, ko je sedel Peter I., kateremu je minulo uže nekaj nad 80 let, po običaju svoje domovine v velikej kuhinji pri ognjišči. Okolo njega so se bili zbrali starašine in on jim je dajal ukaze o posameznih zadevah poslednjega časa. Stari vladika začuti na to neko slabost, reče jim, da se je približala njegova zadnja ura, ter jih prosi, da bi ga vedli v njegovo mirno sobico, kjer je živel on brez kurjave, kakor puščavnik. Tu se uleže na svojo posteljo, opominja starašine, naj izpolnijo verno vse določbe, napisane v oporoki, katero je isti dan narekal svojemu tajniku; in potem je

sredi besedij in molitve izdihnil svojo dušo. Tako je umrl ta znameniti človek, kojega je brez pomisleka nek slovansk pisatelj imenoval Ljudovika XIV.; lahko se reče, da je bil on v mnogih ozirih tudi Ljudovik Sveti za svojo domovino.“

Črez 25 let po njegovej smrti ste dve angličanki, Miss Makkenzi in Miss Irbi, delali svoje znamenito potovanje po slovanskih zemljah ter prišli tudi v Črno goro. Našli ste še nekaj vrstnikov vladike Petra živih in podajete nam o njem sledeči odziv dotičnih prebivalcev: „Mej nami so še ljudje, ki so živeli pod vladu Petra Svetega, slišali njegove besede, in videli, kako je on živel. Petdeset let nas je vladal, bil je za nas v boji, vodil razgovore in hodil pred nami v čistosti in prostosti duševnej vsaki božji dan. On nam je dal dobre zakone in napravil konec nerednemu stanju naše dežele. On je razširil meje naše in potisnil od njih vrage. Celo na smrtnej postelji je on imel govor k starašinam našim in ta govor nas po njegovej smrti drži v miru

mej soboj. Dokler je bil on živ smo prisegali pri njegovem imenu. Čutili smo, da je bil njegov nasmeh — blagoslov, njegov gnjev — prokletstvo. Tudi denes smo še te misli.“

Kazal sem uže na podobnost glavnih črt mej Črno goro in homerično ali ahajsko Grčijo. Najznameniteja črta sličnosti je pa znabiti sledeča: tu in tam so na malem pozorišči vzrastli v istini veliki ljudje. Ne samo Peter I., ampak tudi njegovi nasledniki se morejo nekoliko primerjati s temi, koje so k takej vsesvetnej slavi povzdignili veliki grški zgodovinarji klasične dobe.

Petru I. je sledil njegov vnuk Radotomovo, 17 let star. On je prejel s prestolom tudi duhovno opravo in v 1833. letu, še le 20 let star je bil posvečen za škofa v Petrogradu. S. Gardner Wilkinson piše o njem, da je bil 6 črevljev 8 palcev visok in pri tem popolnem razmerne rasti. Bil je tako izvrsten strelec, da je prestrelil leteč zagnano limono. Ko mu je minulo jedva 19 let, se je uže dvignila nad-nj burja turškega napada od

je bil adreso sestavil. „Obzor“ poroča, da je po prebranji odpisa bila na lici vsacega brati nezadovoljnost. Zatorej smemo morda pričakovati, da bode ta odbor kako odrešito, odločno stopinjo ukrenil. Razumeje se, da se nezadovoljnost obrača najprej proti Magjarom in njih vladi, ki je svetovalka tega odpisa, in ki je na novo dokazala, da se mej Magjari in Hrvati mora prt prerezati, prej ne bode bolje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. januarja.

V **državnem zboru** je minister Glaser odgovarjal 12. t. m. na interpelacijo Wörza in tovarišev, ki so hoteli zvedeti, ali bode vlada kazensko postopala proti sleparskim bankam, ki so „chabrus“ delale, kakor je to v brošuri „Lasser, genaunt Auersperg“ popisano. Rekel je, da je dunajsko državno pravdnistvo 2. novembra l. l. izročilo to stvar deželnej kot preiskovalnej sodnji. — Potem je bilo posvetovanje o ponovljenji colne pogodbe z Ogersko na dnevnem redu.

Mej **Čehi** je zdaj tisti mož nov razpor naredil, ki je najbolj energično, dostikrat grobo in brezobzirno naglašal brezuvetno disciplino, g. Skrejšovski. Zato „Pokrok“, organ dr. Riegra, pravi, da „Politik“ je nehala biti glasilo kljuba čeških poslancev.

Vnanje države.

V **Carigradu** so prišli ruski pogoji premirja, kateri so tudi podloga miru, ako jih Turčija sprejme. Kakovi so, tega v tem trenutku ne vemo še. Gotovo pa, da ne terja zmagovalna Rusija kaj polovičarskega. Nema uzroka zato.

Iz **Aten** se poroča „Pol. Corr.“ 11. t. m., da je nesložnost v ministerstvu; en del ministrov je za vojsko s Turki, drugi pa se bojé Angleške in hoté še čakati.

Iz **Berlina** poročajo, da je odšel k pogrebu Viktor Emanuela sam cesarjevič naslednik (kronprinc).

Iz **Rima** se javlja, da bode pogreb Viktor Emanuela 17. t. m. A 19. potem bode Humbert pred zbranim parlamentom na ustavo prisegel. Papež je dovolil, da se v katerej koli cerkvi rimske, razen 4. bazilike (ki so le za mrtvašnice za papeži namenjene), obhaja mrtvašnica za kraljem.

Neapoljski meščani so poslali ministru Depretisu telegram: „Meščani neapoljski potrjujejo na grobu „rè galantuomo“ slovesno plebiscit od 21. okt. 1860.“

Skadra, in sicer zato, ker nij hotel sprejeti od Porte „berata“ in s tem priznati vazalnih razmer k njej. Turška sprednja straža, obstoječa iz nekoliko tisoč ljudi, je bila razbita po črnogorskem oddelku, ki je štel 800 mož, na čelu kojega je padel v boju hrabri pop Radoviti: s tem činom se je tudi končal turški vpad.

Novi vladika je nadaljeval delo Petra Svetega, sklenil je strogo in stanovitno se boriti z notranjimi neredniki in z ostanki divjih običajev dežele. V njegovem pravosodji so znamenite čudne črte pravov, tako na pr. je ubijalca ukazal ustreliti, a tatu je obsodil k sramotnej smrtnej kazni na vislicah. A kadar je dal katerega ustreliti, se je pokazalo mnogo zaprek: v Črnej gori se je ukoreninil strašni običaj krvne osvete — vendetta, običaj, kateri zaveže sorodnike ubitega k maščevanju nad tem, ki ga je ubil. Zato so jih postreljali celo vrsto krivih uboja, da nij bilo mogoče spoznati samo enega za ubijalca. Pravijo, da je padla v žrtev ne samo ena stotina živih

Dopisi.

Iz Štajerskega 9. jan. [Izv. dop.]

Bilo je leta 1875 ob času, ko je vstaja v Hercegovini še le buknila, da so se železniški uradniki na nekej staciji na Štajerskem čisto tiho pomenili, nabrali nekaj denarja, in ravno tako tiho se je nabrana vsota jugoslovanskemu odboru v Zagreb poslala.

Kaj pa to znači? V prvi vrsti pač to, da uže od kraja osvoboditeljne vojne so borilci za slovansko reč uže mnogo tudi tihih simpatij štel, in jih je po ruskih zmagah povsod še gotovo več. Drugič pa, da je mnogo narodnjakov mej uradniki, koji so sicer prisiljeni na videz nemško nositi se, a da pride za vse boljša doba, ko se bodo ti vsi pokazati smeli. Videli jih bomo na stotine tacih Nikodemov, ki se h Kristu prištevajo, pa se po dnevi k njemu ne upajo.

Kako da je zdaj turškim privržencem, ki samo iz „Neue Freie Presse“ svojo politiko zajemajo, pri srcu, tega ne vem. Ali v onej dobi, namreč 1875. leta, imel sem priložnost opazovati, kako je moj šef, to se ve da zagrižen nemškutar, po konci skočil, kadar mu je hrvatsk ali slovensk napis v roke prišel. Bila je njegova največja želja, le en čas samovladar postati, samo da bi bil le svoj jezik po vsem svetu vpeljal. . .

Domače stvari.

— (Volitve za kranjsko obrtniško in trgovinsko zbornico) so razpisane in sicer: a) za trgovinsko sekcijo, veliko industrijo in rudarstvo na dan 30. januarja, b) za oddelek družih obrtov pa na 31. januarja t. l.

— (Danes) je slovensko gledališče.

— (Nemško gledališče.) Postopanje tukajšnjega nemškega gledališnega direktorja Fritscheja se smatra od nekatere strani kot brca, dana kazinskemu teater-komiteju, kateri baje zdaj terja od direktorja „zadostenja“, t. j. javnega preklica. Mnogo obiskovalcev nemškega gledališča pa je tudi, ki direktorju prav dajejo. Sicer pa tudi „Laibacher Tagblatt“ od sobote svoje nemške patrone v ložah močno po prstih krce, češ, da so neomikani, ker so sikali, kajti „Zischen und Pfeifen sind Erscheinungen, die in Kreisen eines gebildeten Publicums

nicht auf die Tagesordnung gesetzt werden sollten.“ To se menda vendar pravi, da tisti nemški „ložarji“, ki so sikali, nijso „gebildet“. Ali je pa morda vse vkup le — brezaktnost?

— (Občni zbor „Sokolov“) je bil na prihodnjo nedeljo preložen.

— (Potres.) V nedeljo jutro ob 1/4. smo čutili v Ljubljani precej močan potres od severozapada.

— (Zapor.) Uradnik tukajšnje pošte je bil večeraj v zapor dejan. „L. Zt.“ pravi, da vsled zmanjkanja poštnih novcev.

— (Pomiloščenje.) Na ljubljanskem gradu je bila te dni štirim kaznencem od cesarja daljna kazen odpuščena in so bili dotični na svobodo izpuščeni.

— (Iz ljutomerske okolice) se nam piše: Poslednji broj cenjenega „Slov. Gosp.“ ima dopis od Male nedelje, v katerem se kot primerni možje za kandidaturo v bodoči štajerski deželni zbor v našem okraju imenujejo velespoštovani domoljubi gg.: Kukovec, dr. Gršak, prof. Žitek. Jaz in pa več družih gospodov smo pa teh mislij, naj bi mariborski centralni volilni odbor v sporazumenjenji s tukajšnjimi domoljubi vprašal prej zaslužnega in izvedenega sedanjega poslanca, gosp. dr. Srnce, ali ne bi hotel tudi v bodoče naš okraj zastopati, predno bi se postavil kateri prvo imenovanih domoljubov za kandidata. G. dr. Srnec je preizvrstna moč in se torej ne sme ignorirati.

— (Umrla) sta: v Gradci suplent na ženskem učiteljišči, g. K. Mihor, 32 let star, rodod koroški Slovenec; v Litiji pa narodni učitelj, g. Kunšič.

— (Zemljevid kranjske dežele.) Kakor smo brali v poročilih kranjskega deželnega šolskega sveta, prišel je pri Hölzlu v Beču nov stenski zemljevid naše dežele na svitlo, ki je namenjen baje v prvi vrsti za rabo v ljudskih šolah. Nam ta potrebna in od učiteljev uže dolgo težko pričakovana mapa nij še došla v roke; zato hočemo kasneje več o njej spregovoriti. Za odobrenje njeno od strani naučnega ministerstva so se uže storili potrebni koraki.

— (Tourville v Gradišči.) Piše se nam: Potovaje po Goriškem, došel sem tudi v Gradiško ali Gradišče, kjer je splošno znana kaznilnica. V vozu I. razreda dopeljal se je bil angleški znani hudočelnik, morilec svoje žene,

ljudij, prej kakor se je posrečilo napraviti konec razbojništvu in krvavej osveti v Črnej gori: tako jih je več izgubilo življenje, kot v hudej bitvi s Turki.

Tako mu je bila glavna naloga notranje preobrazovanje, ki je pa imelo tudi podobo boja. Vendar delavnost vladike s tem nij bila omejena. Pod njim se je dogodila tudi jedna izmej neverjetnostij, ki so samo v Črnej gori mogoče. Leta 1835 je — deset Črnogorcev napadlo nenadoma staro tvrdojavo Žabljak, nekdanj stolice Zete, in so jo držali cele tri dni proti 3000 Turkom, in slednjič se še le udali po ukazu kneza, ki se je hotel ogniti vojne s Turki. Skoro vsa njegova vojna podvzetja so se končala z zmago.

Ta velikan je bil izobražen človek, šolal se je v Petrogradu. Eden mojih prijateljev ga je občudoval v Veneciji. Imenovali so ga: „Vladika — junak, upravnik in pesnik“; kot pesnik on nema poslednjega mesta v slovanski literaturi. V takih-le črtah nam ga risajo: „Pokazal se je, zdaj vojnega načelnika z me-

čem v roci na čelu svojih vojnihi družin, in kazoč nad saboj živ dokaz vojne hrabrosti, zdaj duhovnika in pridigarja, s križem v roci, da je oblaževal divje nrave svojih rojakov, zdaj kot neizprosljivega sodnika, ukazajočega kaznovati prestopnike postave, zdaj kot nepodkupnega kneza in upravitelja, branečega svojo neodvisnost pred vsako priliznjeno prekanjenostjo.“

Do njega so bili v navadi pri vladikah državljanski upravniki pod vrhovno oblastjo metropolita, a poslednji izmej njih je bil odstavljen za tajne zadeve z Avstrijo in na njegovo mesto nij bil nihče imenovan, radi smrti vladike, ki je umrl 39 let star. Znabiti je ta okolščina pomagala k preobraženju, ki se je dovršilo po smrti vladike Petra-pesnika v 1851. letu. Glavno izpodbudo k temu preobrazovanju je pa storila — ljubezen, moč, ki je uže tolikokrat napravila premembe v človeških delih ob kritičnih dobah zgodovine.

(Dalje prih.)

Tourville. Kakor znano je mož visocega stanu in materialno dobro podkovan. Ali kako se je iznenadil, ko se je pobito in klaverno se solzami v očeh moral preobleči v priprosto ujetniško obleko. Tem bolj se je prestrašil, ko mu je dotični ujetničar izročil dve lončeni skledici z leseno žlico, brez noža in vilic. Najbolj osupnila ga je pa družba njegovih kolegov, in sicer takó, da je tisto noč zbolel in mu je nadzorstvo kaznilnice dovolilo bolnišnico 3tega razreda, kjer so pravi bolniki. Britko je to za moža, ki bi bil lahko svoje dni svobodno ter prijetno preživel, čisto da bi čakal konec 18. leta svoje dobe mej obzidjem deroče Soče.

— Polka s kolom ubil je Janez T. beljak iz Dobrave pri Kropi, kakor se nam od tam piše.

Razne vesti.

* (Grozovita nesreča.) V Montevideo v Ameriki so hoteli vojaki neke vojašnice iti na vojaško vežbanje z ognjem. Topničarji so pripravljali strelivo v prašnice, kar počí granata, katera užge celo prašnico; pokanje je bilo strašno, na tisoče granat je popokalo, 200 ljudi je bilo v trenutku mrtvih, vojašnica na kupu, in ranjenih veliko število; še jih izpod razvalin vlačijo.

* (Razbilo) se je minolo leto na morji 1809 ladij. Holandsk parnik, z vojniki iz Amerike, razbil se je na francoskih obrežjih. Parnik „Bragunc“ je dobil na planem morji 164 vojakov in mašinista potopljene ladije „Hibernija“ ter jih je v Liverpool pripeljal. „Velia“, parnik angleške telegrafične družbe, se je potopil blizu Brazilije, imel je 36 tisoč centov telegrafičnega drata na ladji, zavarovan je bil za 2 milijona.

Gospodarska drobtina.

O sušenju mesa.

Vipavei osolé svinjino, ter jo zložijo v kado ali ornico, kakoršna se za perilo — žehto — rabi. Vsak dan enkrat izpuste slano, okolo mesa nastalo vodo, ter jo zlijejo zopet na meso. Drobnejše kose puste dobrih 14 dni v soli, debele, posebno gnjati, pa 4 tedne. Tako dobro osoljeno meso obesijo po tem v dim, toda ne v gost dim, kakor je to na Gorenjskem navada, ampak v prav redek dim, to je v kak kot, v katerega vsak dan, ali pa morebiti le ob gotovem vremenu, kakor ob burji, nekoliko dima zaide. Drobnejši kosi ostanejo tri do štiri tedne v dimu, debelejši, kakor gnjati, tudi dva tri mesce. Iz dima vzeto meso obesi se potem na kak zračen prostor, kakor pod strop kuhinje, ali pa tudi živežne shrambe, da se v samem zraku do dobrega osuši. Popolnem suhe gnjati se spravi, to je obesi, končno pred nastopom poletne vročine v klet, — vinsko klet — kjer se jih pusti, da popolnem oplesnijo. Tako sušena svinjina, posebno gnjati, so res veliko boljše ga okusa, kakor po dimu smrdeče gorenjske; toda v surovem stanu použite, kuhane, so trde kakor hrastovna, torej ne okusne. Sicer je resnica, da so sufolske gnjati za dobrih 50 odstotkov boljše memo onih navadnih hrvatskih prašičev.

R. D.

Zahvala.

Slavno društvo „Narodna čitalnica v Černomlju“ je osnovalo 26. decembra l. l. veselico, latere čisti donesek 35 gld. je podarilo revnej šolske mladini.

Krajni šolski svet je kupil za 10 šolarjev obutala v znesku 25 gld., za ostalih 10 gld. pa mnogo šolskega orodja in izreka v imenu obdarjenih omenjenemu društvu srčno zahvalo.

Krajni šolski svet v Černomlju

6. januarja 1878.

Predsednik: Anton Paulin.

Tuči.

13. januarja:

Pri **Malič**: Freund iz Dunaja. — Stross od Belecerkve. — Ripper iz Dunaja. — Kurzthaler iz

Domžal. — Starec iz Zagorja. — Wellitsch, Tenfel, Heiman, Wilhelm iz Dunaja.

Zahvala.

Za blago sočutje in obilno spremljevanje pri pogrebu svoje nepozabljive hčere

Hilde

se srčno zahvaljuje vsem sorodnikom in znancem, a zlasti vaskim dekletom

(12)

Franjo Graul.

V Gornjej Šiški, 14. januarja 1878.

Javna zahvala.

Po 4. t. m. v tukajšnji železolinivnici nastalem požaru so se stroji nemalo poškodovali.

Slavna ces. kr. priv.

„Azienda Assicuratrice“

v Trstu,

pri kateri so bili predmeti zavarovani, je precej pustila nasledke ovega požara natančno preiskati in je dotični zavarovalni znesek **takoj in v gotovini** izplačala. Zaradi tega si šteje podpisano ravnanje v svojo častno dolžnost, se temu slavnemu zavarovalnemu društvu za njegovo **pošteno in kulantno** ravnanje **najtopleje** zahvaliti ter **objaviti**, da se ovo društvo zavarajočemu se občinstvu **vestno** sme priporočati.

Meseca decembra 1877.

Ravnateljstvo ces. kr. priv. knezo-

Auersperg-ove železolinivnice

(13)

Dvor na Kranjskem.

V Brežcah

se prostovoljno prodaje na trgu ležeča enonadstropna

hiša št. 75,

primerna vsakej kupčiji, z gospodarstvenimi poslopiji, velikim vrtom in zelnikom.

Poleg tega je v **Freudenbergu**, pišečke fare, na prodaj **posestvo**, ki ima 5 oralov vinogradi, 10 oralov sečnega bukovega gozda ter hišo za stanovanje, s kletjo in tlačilnico. — Poštne prosti dopisi naj se pošiljajo **Maksu Wrenigmu v Brežce.**

(11—1)

Velika razprodaja

ostankov

ter najcenejše je na prodaj dobro izbrana

zaloga blaga

pri

C. Wannischu,

(10—1)

v Ljubljani, na mestnem trgu šte. 7.

Naznanilo.

V čitalnišnji restavraciji je na prodaj

bilijard

z vso pripravo, to je: 5 krogel od slonove kosti po 26 dekagr. težkih, 11 palic, 1 lepo stojalo za palice, 1 tabla s kroglicami za označitev igre in pokrov iz desek, s katerim spremeniš bilijard v mizo, kadar ga pokriješ.

Kupna cena je 120 gold. — Kedor si ga želi kupiti, naj se oglasi osobno ali pa pismeno pri podpisane.

(7—2)

Valentin Tavčar

v Sežani.

Vsem bolnim meč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila oskrbila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; kloraduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevijanje, saprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, slatilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenčke in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkas iz mej 80.000 sprideval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spridevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkas iz 80.000 spridevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem valed pranih občutnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno ginil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Revalesscière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripomoček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner,

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapelj, 17. aprila 1862.

Gospod! Valed neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesscière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu, Revalesscière zasluži najvedje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje i me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovljenja moje prišrne hvalečnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanju in hujšanju.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varašdin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici in tišanju v prsih.

Revalesscière je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plehaštih pušicah po pol funta 1 gold, 50 kr., 1 funt 2 gold, 50 kr., 2 funta 4 gold, 50 kr., 5 funtov 10 gold, 12 funtov 20 gold, 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Biscuiton v pušicah in Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld, 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in spocerijah trgovcih; tudi razpošilja dusaška hiša na vse kraje po poštah nakasnica ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Šahr, J. Svoboda, lekar pri „slatnem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviću, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschnu, v Zadru pri Androviću. (161)

Naznanilo.

Likvidacijski odbor zavarovalne banke „SLOVENIJE“ v Ljubljani namerava dve bankini hiši v Ljubljani, to je:

a) hiša št. 24—7, pri zvezdnem drevoredu ležeča, in je po sodnijski cenitvi na 38.000 gold. cenjena, in

b) hiša št. 160, blizu južnega kolodvora ležeča, pod imenom „Schmierfabrik“ znana, kakor na leto 720 gold. nese, in je po sodnijski cenitvi na 9.000 gold. cenjena, po ofertnem potu prodati.

Ponudbe (oferte), katerim mora 5% vadiuma priloženih biti, sprejema gospod **Ivan Arko**, c. k. notar v Ljubljani,

do 15. februarja 1878,

kateri dan se bodo ponudbe odprle in pregledale.

Za sprejem jedne ali druge ponudbe, t. j. Ratification, si podpisani odbor pridržuje obrok 14 dni.

Na ponudbe brez 5% vadiuma se ne bode ozir jemalo.

Vadium nesprejetih ponudb se bode takoj vrnil.

V Ljubljani, 4. januarja 1878.

Likvidacijski odbor zavarovalne banke „Slovenije“ v Ljubljani.

(4—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Dunajska borza 14. januarja.	
Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld. 70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 " 74 "
Zlata renta	113 " 50 "
1860 drž. posojilo	113 " 50 "
Akcije narodne banke	803 " 218 "
Kreditne akcije	119 " 119 "
London	119 " 119 "
Napol.	9 " 9 "
C. kr. cekini	5 " 5 "
Srebro	104 " 10 "